

Motion till riksdagen 2017/18:4201

av **Roland Utbult m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2017/18:261 Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen antar regeringens förslag till beslut med ändringen att de sändningstillstånd som utfärdas närmast efter ikraftträdandet för Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion ska gälla i sex år och att de nya bestämmelserna om åttaåriga sändningstillstånd ska tillämpas första gången för tillstånd som gäller fr.o.m. den 1 januari 2026.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medel som frigörs när Radiotjänst i Kiruna AB läggs ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i kommande sändningstillstånd se över möjligheterna för sponsring till SVT och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över Granskningsnämndens uppdrag för att säkerställa krav på saklighet och opartiskhet och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Kristdemokraterna ser med tillfredsställelse på den breda enighet som råder i riksdagen när det gäller betydelsen av public service. Det uppdrag som utförs av Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion är viktigt och grundläggande för vår demokrati och vårt öppna samhälle.

Kristdemokraterna är för ett oberoende public service som kan tillhandahålla oberoende och saklig nyhetsförmedling, djupgående och objektiv granskning samt ett brett och högkvalitativt kulturutbud och folkbildning. Vi har länge föreslagit att dagens radio- och tv-avgift ska ersättas med en individuell avgift som tas in via Skatteverket och att Rikab därmed läggs ned. Samtidigt som avgiftsmodellen inte får påverka public

services oberoende negativt. Därtill ser vi mot bakgrund av dagens snabba teknikutveckling att det behövs en modern och teknikneutral finansieringsmodell för public service.

Ett av ledorden i den parlamentariska public service-utredningens betänkande är legitimitet. En förändrad finansieringsmodell måste upplevas ha hög legitimitet hos befolkningen för att vara långsiktigt hållbar. Med det förslag som kommittén nu lägger blir det för de flesta hushåll ingen eller liten skillnad i förhållande till hur det fungerar i dag. Samtidigt innebär det lättnader eller förenklingar för den med väldigt små eller inga marginaler.

Kristdemokraterna ställer sig bakom förslaget till ny finansiering av radio och tv, med de motiveringar som anges i utredningen, dock med ett antal synpunkter och avvikande meningar.

Sändningsperiodens längd

I den parlamentariska public service-utredningens delbetänkande läggs förslag om att tillståndsperioden för public service-bolagen framöver ska vara åtta år. För att anpassa tillståndsperioden till riksdagens mandatperioder föreslår utredningen att den första tillståndsperioden fastställs till sex år och gäller 2020–2026, för att därefter övergå till åttaåriga tillstånd. Regeringen gör dock en annan bedömning och föreslår att den första perioden ska omfatta tio år, alltså 2020–2030, då man menar att en kortare period skulle hota programföretagens oberoende.

Vi gör från Kristdemokraternas sida en annan bedömning än regeringen. I ett snabbt föränderligt landskap får en tillståndsperiod om tio år anses vara alltför lång. Den snabbt föränderliga mediemarknaden anges också som försvårande omständigheter av flera remissinstanser när det gäller längden på tillståndsperioden. Vi delar den uppfattningen och vidhåller därför utredningens förslag. Bestämmelserna om åttaåriga tillstånd bör därför tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2026.

Medel för Radiotjänst i Kiruna AB ska återgå till avgiftsbetalarna

I dag sköter Radiotjänst i Kiruna AB såväl uppbörd av radio- och tv-avgift som avgiftskontroll. För denna uppgift avsätts också en del av radio- och tv-avgiften. Detta är medel som avgiftsbetalarna har avstått, och när detta uppdrag nu upphör och Radiotjänst läggs ned är det rimligt att dessa medel återgår till avgiftsbetalarna och därmed också bidrar till en sänkning av avgiften.

Intäkter från sponsring

En av public services grundförutsättningar är att man ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. En grundprincip i sändningstillstånden är därför att bolagen inte får sända reklam och sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit bolagen direkt. Detta är en viktig princip för bolagens legitimitet och för att

man ska kunna hävda sitt oberoende. Trots detta finns det i sändningstillstånden ett undantag för bolagen där det för SVT gäller att sponsring får förekomma vid högst 20 evenemang per år. Detta motiveras med att SVT ska kunna sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring.

Att SVT får sända 20 sponsrade evenemang per år kan tyckas rimligt, men i realiteten innebär det betydligt mer. Varje evenemang kan innehålla ett större antal enskilda sändningar. De senaste åren har SVT sänt sponsringsinslag vid ca 500–600 enskilda sändningar och vid varje sändning visas sponsring för ett flertal aktörer, ibland flera gånger under sändningen. Detta är i grunden ett problem. Att man i en sändning täcker över varumärken på kläder och skyltar för att i nästa mata ut uttalade sponsringsinslag riskerar att skada bolagets trovärdighet och rimmar illa med kravet om kommersiellt oberoende. Kristdemokraterna menar att det är viktigt att se över möjligheterna till sponsring för SVT. Vi menar att detta är viktigt för att ytterligare stärka förtroendet för public service-bolagens oberoende.

Översyn av Granskningsnämndens verksamhet

För att kunna motivera den föreslagna finansieringsmodellen behöver vi skapa strukturer runt om public service för att garantera oberoendet. Granskningsnämnden är en mycket viktig del av detta och bör ha styrka i sitt arbete.

Granskningsnämnden finns för att pröva om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna. Vem som helst kan alltså anmäla ett program för granskning, till skillnad från t.ex. Pressens opinionsnämnd där endast den som anser sig själv utsatt för publicitetsskada kan anmäla. Granskningsnämnden undersöker om innehållet i bl.a. Sveriges Radios, Sveriges Televisions samt Utbildningsradions radio- och tv-program uppfyller vissa krav på bl.a. saklighet och opartiskhet.

Granskningsnämndens verksamhet måste alltid präglas av offentlighet och tydlighet. Det innebär bl.a. att högre krav bör ställas på att de beslut som Granskningsnämnden meddelar alltid ska vara motiverade. Där brister det inte sällan i dag vad gäller avslagsbesluten.

Det bör vidare ställas högre krav på Granskningsnämndens handläggning av ärenden som anmälts dit. Det finns starka skäl för att Granskningsnämnden åläggs ett tydligare utredningsansvar än vad nämnden har i dag. Det skulle skapa bättre förutsättningar för beslut som vilar på korrekta fakta och relevanta omständigheter jämfört med ett system som bygger på att den anmälande partens uppgifter sätter ramen för Granskningsnämndens prövning. Det är inte rimligt att utgå från att den som anmäler ett program till Granskningsnämnden alltid kan förväntas känna till exakt vilka omständigheter som är relevanta för nämndens fortsatta prövning.

När Granskningsnämnden fäller ett programföretag för att inte ha följt reglerna om opartiskhet och saklighet leder det i regel endast till att programföretaget offentliggör beslutet. Kravet på att ett fällande beslut ska offentliggöras bör, i enlighet med vad som angetts ovan, förtydligas så att offentliggörandet alltid blir lika tydligt som den klandrade rapporteringen det klandrade inslaget. Utgångspunkten bör vara att det ska få samma framskjutna placering som det inslag som föranledde fällningen.

Därutöver bör Granskningsnämnden få fler sanktionsmöjligheter – det bör exempelvis övervägas om Granskningsnämnden ska kunna ålägga programföretag som

bryter mot sändningstillståndet en särskild avgift. I dag kan nämnden ansöka hos Förvaltningsrätten i Stockholm om att programföretaget ska betala en särskild avgift – det gäller dock endast vid överträdelse av reglerna om otillbörligt gynnande, reklam och sponsring.

Mot bakgrund av det som anförs bör regeringen se över Granskningsnämndens uppdrag i syfte att ta fram åtgärder för att säkerställa att public service lever upp till kraven på saklighet och opartiskhet.

Roland Utbult (KD)

Emma Henriksson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Annika Eclund (KD)